

4.14 Lersøparken og Kolonihaveparken

Københavnerens velfærd: Bispebjergs første brugspark med aktivt fritidsliv.

Beskrivelse af kulturmiljøet

Kulturmiljøet omfatter hele Lersøparken og Kolonihaveparken.

Begrundelse

Kulturmiljøet er et eksempel på nye byidealer om sunde og rekreative omgivelser, der vandt indpas i slutningen af det 19. århundrede. Kulturmiljøets forskellige funktioner fremstår som en afstemt helhed, hvor Lersøparken vidner om overgangen fra prydparker til brugsparker, og Kolonihaveparken illustrerer, hvordan arbejderfamiliernes levevilkår blev forbedret med muligheden for dyrkning af grøntsager. Idealerne har præget udviklingen af Bispebjerg som bydel, og kulturmiljøet indgår som det sydligste element i et grønt strøg, der strækker sig mod nordøst til Ryvangens Naturpark udenfor kulturmiljøet.

Lersøparken

Lersøparkens langstrakte lavning ligger, hvor Lersøen og dens vandløb tidligere dannede en naturlig grænse mellem det bagvedliggende brokvarter og det åbne land. Lersøen blev fyldt op, og Lersøparken blev anlagt i 1908-13. Kulturmiljøet danner med sin store, åbne græsflade et markant parkrum med henblik på at imødekomme københavnernes behov for boldspil og aktivt friluftsliv. Parken blev også planlagt i sammenhæng med Bispebjerg Hospital (kulturmiljø 4.1), som fra parken ses højt placeret som baggrund for de åbne græsarealer.

Parken er præget af få vegetationstyper. Det er især de fuldt udvoksede busketter og fuldkronede træer og plæner, som dominerer i området. Klippede plæner udgør størstedelen af parkernes areal. Mod syd findes skolehaver, der består af havelodder med støttefunktioner. Skolehaverne er blandt de første i København. Skolehavebevægelsen opstod i starten af 1900-tallet og byggede på tanker om, at praktiske erfaringer med havedyrkning og fysisk arbejde skulle tilskynde til sunde og balancerede livsvalg.

Kolonihaveparken

En stor del af kulturmiljøet udgøres af Kolonihaveparken, der indeholder seks haveforeninger med ca. 400 haver. Kolonihaveforeningerne opstod i 1909-20, i samme periode som kolonihavebevægelsen for alvor vandt indpas. Flere huse fra perioden eksisterer stadig. Alene i København var der i 1906 56 kolonihaveforeninger med knap 6.900 haver. Kolonihaverne var typisk et fristed for arbejdere og funktionærer fra de tætte bykvarterer, som gav mulighed for udeliv og dyrkning af frugt og grønt som tilskud til husholdningerne.

Bærende bevaringsværdier

- Lersøparkens åbne græsflade i sammenhæng med - og sigtelinjer til - Bispebjerg Hospitals hovedbygning.
- Haveforeningerne, der afgrænses af hække og mindre åbne grønne arealer.
- Stisystemet vest-øst med de brede grønne rabatter, der forbinder parkens delelementer og leder videre til Ryparken (via stibro over Lyngbyvejen).
- Skolehavernes havelodder og støttefunktioner i kulturmiljøets sydlige del, afgrænset af stier, hække og hegn mod øst og beplantningsbælte mod vest, der skærmer mod de bagvedliggende institutioner og Tagensvej.
- Fuldt udvoksede busketter og fuldkronede træer, herunder langs Lersø Parkallé samt i kulturmiljøets sydlige og nordlige hjørner.

Sårbarhed

Kulturmiljøet er sårbart overfor tilføjelser af byinventar og småbyggeri, der ikke er tilpasset de landskabelige særpræg eller blokerer for sigtelinjer til Bispebjerg Hospital. Kolonihaverne er sårbare overfor overbebyggelse.

Nuværende sikring

- Lersøparken og Kolonihaveparken er fredede efter naturbeskyttelsesloven.
- Kolonihaverne er udpeget som varige efter Kolonihaveloven.

Udviklingsmuligheder

Lersøparken og Kolonihaveparken skal opretholdes som rekreative områder og bør udvikles under hensyntagen til de bærende bevaringsværdier med udgangspunkt i fredningerne.

Lignende eksempler

Kulturmiljø 4.15 Valbyparken.

